

Finansdepartementet
Att: Fredrik Sandström

Remiss promemoria:
Ett stärkt spelarskydd till följd av
spridningen av sjukdomen covid-19
Dnr: Fi2020/01934/OU

Endast per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till fredrik.sandstrom@regeringskansliet.se

8 maj 2020

Diarienummer Fi 2020/01934/OU

Med anledning av promemorian Stärkt spelarskydd till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 (nedan promemorian), daterad april 2020, ber LeoVegas AB (publ) (nedan LeoVegas eller vi), moderbolag inom koncernen LeoVegas Mobile Gaming Group, om att få lämna in synpunkter på förslagen och materialet i promemorian till Finansdepartementet. LeoVegas har inte inkluderats i listan över remissinstanser men vi önskar ändå framföra våra synpunkter då promemorian innehåller förslag som har betydande inverkan på vår verksamhet.

För vidare kommunikation i rubricerat ärende är Finansdepartementet välkommen att kontakta undertecknad.

Sammanfattning

Denna skrivelse ger uttryck för LeoVegas starka oro över den påverkan regeringens föreslagna åtgärder kommer att ha på vår verksamhet och den svenska spelmarknaden i stort för det fall restriktionerna blir verklighet. Nedan följer några sammanfattande kommentarer, vilka sedan vidareutvecklas i efterföljande avsnitt.

- Omregleringen av den svenska spelmarknaden har lett till ökad statlig kontroll. Samtidigt är spel hos olicensierade operatörer ett knapptryck bort. Incitamentet att bedriva olicensierat spel är betydande givet de stränga regler som pressar den legala spelmarknaden. Ytterligare restriktioner för de licensierade aktörerna skulle driva på utvecklingen med en högre andel olicensierade aktörer och kanaliseringen skulle fortsätta att minska. Det finns en avvägning mellan kanalisering och reglering. Minskad kanalisering underminerar hela den svenska spellagstiftningen och målet för densamma. Följaktligen urholkas även konsumentskyddet.
- Vi ser inte ett ändrat riskbeteende eller ökat problemspelande i Sverige. Uppgifter från Spelinspektionen pekar vidare på att andelen svenskar som spelar minskar. Däremot ser vi att spelandet på den svarta marknaden, det vill säga hos olicensierade aktörer, ökar och LeoVegas samt branschen upplever ett tapp av marknadsandelar på den svenska marknaden till olicensierade aktörer vilka erbjuder spel riktade till svenska konsument. Den licensierade verksamheten är utsatt för en oerhörd konkurrens från olicensierade aktörer, vilka kan ge spelarna ett långt mer attraktivt erbjudande sett till

exempelvis vinståterbetalning och bonusar. Olicensierade aktörer erbjuder inte heller några konsumentskyddande verktyg och arbetar inte för att motverka penningtvätt.

- Kanaliseringen för onlinekasino uppgår idag till ca 75 procent. Var fjärde spelad krona på onlinespel går till spelbolag utan svensk licens. Bakom varje krona döljer sig en individ som inte kan luta sig tillbaka mot det svenska konsumentskyddet. Många gånger handlar det om spelare med ett osunt förhållningssätt till spel, med andra ord de spelare som är i särklass störst behov av ett starkt konsumentskydd.
- Att inneha svensk spellicens innebär att spelbolaget undergått en lämplighetsprövning och står under tillsyn av svenska myndigheter. Vidare har licensierade aktörer att efterleva en mycket sträng lagstiftning med starkt fokus på spelarskydd. Som en del i detta har licensierade aktörer att uppfylla den så kallade omsorgsplikten vilken innebär att vi alltid ska tillse att sociala och hälsomässiga hänsyn iakttas i verksamheten för att skydda spelare mot överdrivet spelande och hjälpa dem begränsa spelandet när det finns skäl till det. Med befintlig lagstiftning uppnås redan det eftersträvansvärda skyddet för spelarna och det är tillräckligt robust för att fungera även under en pandemi.
- Ett starkt konsumentskydd måste botten i individens förutsättningar. Vi ser inte att det skulle finnas någon förhöjd risk kopplad till just onlinekasino eftersom det av omsorgsplikten följer en typ av individanpassad riskklassificering och nödvändiga åtgärder vidtas baserat på individens spelmönster och aktivitet.
- För en sund spelmarknad krävs långsiktiga beslut för att inte speloperatörer och spelare ska söka sig bort från licenssystemet. Med regeringens förslag fokuseras återigen jakten till de licensierade operatörerna på marknaden, de som redan efterlever spelregleringen. Nya restriktioner innebär att fler vänder sig till den svarta marknaden och regeringens föreslagna åtgärder riskerar följaktligen att sätta det lovvärda konsumentskyddet helt ur spel och få motsatt effekt till vad regeringen önskat och tänkt sig. För en framgångsrik omreglering på spelmarknaden måste staten använda de verktyg de givits för att stänga ute olicensierade aktörer från marknaden. Först efter det skapas förutsättningarna för att vidare utreda huruvida det finns ett behov för striktare lagstiftning inom specifika områden. Vidare måste det föreligga en konkurrensneutralitet på spelmarknaden. Har det nu öppnats upp för en konkurrensutsatt spelmarknad måste villkoren vara motsvarande för samtliga aktörer. Ett högt konsumentskydd måste vara eftersträvansvärt på hela spelområdet och inte bara på av regeringen utvalda delar.
- Om förslaget blir verklighet kommer spelbranschen få kraftigt minskade intäkter vilket i sin tur minskar bidraget tillbaka till samhället i form av skatter. Många av de arbetstillfällen som branschen skapat riskerar också att gå förlorade.
- Tillfälliga åtgärder vilka inte baseras på fakta och en korrekt konsekvensanalys riskerar rättssäkerheten och förutsebarheten för marknads aktörer, vilket skapar ytterst ogynnsamma förutsättningar för en sund svensk spelmarknad. Att utan någon som helst framförhållning vidta drakoniska åtgärder för att vinna politiska poäng innebär vidare en i princip teknisk omöjlig utmaning för spelbolagen.

Inledning

Den svenska spelmarknaden omreglerades den 1 januari 2019 när Sverige fick en ny spelreglering. I förarbetena till omregleringen beskrev regeringen ett antal utgångspunkter för och förväntade effekter av den nya spelregleringen, bland annat att i) möjligheterna inte ska försämrats för staten och allmännyttiga organisationer att ta del av intäkterna från spel ii) konsumentskyddet ska stärkas och iii) regleringen ska vara långsiktigt hållbar.¹

Regeringen bedömde att kanaliseringsgraden² på den omreglerade spelmarknaden skulle bli minst 90 procent.³

Omregleringen har lett till en ökad offentlig kontroll över den svenska spelmarknaden genom bland annat i) lämplighetsprövning av samtliga spelbolag innan tilldelning av licens, ii) löpande tillsyn av Spelinspektionen och Konsumentverket samt iii) inrättandet av det nationella självavstängningsregistret Spelpaus. Oaktat omregleringen är det likväl fortsatt mycket enkelt att hitta till och börja spela hos spelbolag utan licens. Det är uppenbarligen en balansakt mellan hur långtgående regleringen är och hur attraktivt det är för spelföretag att ansöka om licens. Annorlunda uttryckt finns det en avvägning mellan reglering och kanalisering.⁴

LeoVegas ifrågasätter regeringens uppfattning om att det går att se ett ändrat riskbeteende eller ökat problemspelande i Sverige de senaste månaderna. Vi och många av våra branschkollegor ser inte denna utveckling. Däremot ser vi att spelandet på den svarta marknaden, det vill säga hos olicensierade aktörer, ökar. Åtgärder av den dignitet som regeringen nu föreslår måste utgå från fakta och noggranna konsekvensanalyser måste göras för att uppnå önskad effekt. Mot bakgrund av att spel för en liten, men icke desto mindre betydande del av befolkningen, innebär en risk, delar LeoVegas regeringens uppfattning om att ett starkt konsumentskydd är en förutsättning för en sund spelmarknad. Av den anledningen arbetar LeoVegas oavbrutet med frågor kopplade till konsumentskydd, oavsett om vi befinner oss i en pandemi eller inte.

Kasinospel online som underhållningsform och den stadigt sjunkande kanaliseringen

LeoVegas erbjuder spel online som en typ av underhållning. Vi vet också att den övervägande delen av de svenskar som spelar gör det främst för underhållningen och nöjets skull. Samtidigt ser Spelinspektionen en trend i Sverige att andelen som spelar faktiskt minskar. Även om de vanligaste spelen på den svenska marknaden är lotterier följt av nummerspel, och sett över tid är det lotterispel samt trav som ökat mest,⁵ finns det en efterfrågan på kasinospel online bland svenska konsumenter. LeoVegas gör även bedömningen att marknaden för spel över internet kommer att fortsätta att utvecklas, om än vi ser en nedåtgående trend kopplat till insättningar från våra spelare.

Kasinospel online är en produkt som kommit till Sverige för att stanna och av den anledningen är det avgörande att nätkasinona erbjuder en miljö med starkt fokus på spelarskydd. Detta för att uppnå målet med den spelreglering som med brett demokratiskt stöd, ledd av

---

¹ *En omreglerad spelmarknad* (prop. 2017/18:220), s. 82.

² Andelen av svenskarnas spelande på den konkurrensutsatta delen av spelmarknaden som sker hos spelföretag med licens i Sverige

³ *En omreglerad spelmarknad* (prop. 2017/18:220), s. 285.

⁴ Se vidare Stadskontorets rapport *Utvärdering av omregleringen av spelmarknaden, Delrapport 3, Första året med den nya spelregleringen*.

⁵ Se Spelinspektionens undersökning *Allmänheten om spel 2019*.

Socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi, infördes i Sverige för snart ett och ett halvt år sedan. I alla fall då var regeringens viktigaste måttstock för en effektiv kontroll av spelmarknaden kanalisering, vilket det rimligtvis borde vara även idag.

LeoVegas upplever just nu ett tapp av marknadsandelar till den svarta spelmarknaden, dvs de olicensierade aktörerna vilka erbjuder spel riktade till svenska konsumenter. LeoVegas kan konstatera, baserat på en rapport från den oberoende analysfirman Copenhagen Economics⁶ vilken presenterades den 28 april 2020, att kanaliseringen till de licensierade bolagen i Sverige är stadigt fallande. På den konkurrensutsatta marknaden i sin helhet uppgår kanaliseringen till 81-85 procent. Spelvertikalerna onlinekasino och sportspel är särskilt utsatta för en mycket låg kanaliseringsgrad, 72-78 procent respektive 81-85 procent. För drygt ett år sedan, i början av den nya spelregleringen, uppgick siffran för hela marknaden till 91 procent och var således i linje med regeringens mål för en långsiktigt hållbar spelreglering. Under hösten 2019, bara en kort tid senare, meddelade Spelinspektionen att kanaliseringen gått ner till 85-87 procent. Det är nu tydligt att siffran sjunkit ytterligare.

LeoVegas uppmanar Socialförsäkringsministern och andra inom det allmänna som jobbar med frågor kopplade till spel, att ingående läsa rapporten från Copenhagen Economics. I denna skrivelse önskar vi lyfta fram några av de slutsatser rapporten konstaterar.

Licensierade spelbolag verkar på en marknad utsatt för oerhörd starkt konkurrens från olicensierade aktörer vilka erbjuder kommersiellt onlinespel och vadhållning (men inte trav, lotterier eller bingo). Denna slutsats baseras på följande parametrar:

- Konsumenter anser licensierade och olicensierade onlinekasinon som substituerbara sett till tillförlitlighet och övergripande produkttegenskaper.
- Olicensierade onlinekasinon överträffar ofta licensierade vad gäller attraktiva bonusupplägg, vilket är den absolut viktigaste faktorn för marknadsföring och förvärv av nya spelare samt för att behålla de mest värdefulla konsumenterna.
- Förutsättningarna och oddsen för vadhållning är väldigt transparenta och jämförbara mellan licensierade och olicensierade aktörer, även om viss produktdifferentiering förekommer.
- För olicensierat spel avseende vertikalerna trav, lotteri och bingo finns inga attraktiva alternativ till de licensierade aktörerna. De olicensierade aktörer som förekommer har en mycket begränsad marknadsandel.

Bakom siffrorna som Copenhagen Economics presenterar döljer det sig spelare som valt att lämna det svenska licenssystemet för att ansluta sig till den svarta marknaden, vilken helt saknar spelarskydd och inte heller betalar någon spelskatt som skulle komma statskassan till godo. Dessa olicensierade aktörer har inte som vi på LeoVegas, konsumentskyddande verktyg och rutiner såsom exempelvis åldersverifiering, bonusbegränsning, insättnings- och tidsgränser, samt rigorösa processer för att motverka penningtvätt och kontroller av spelarnas finansiella tillgångar.

---

⁶ Copenhagen Economics, *THE DEGREE OF CHANNELIZATION ON THE SWEDISH ONLINE GAMBLING MARKET*, utgiven den 28 april 2020.

Vi kan konstatera att kanaliseringen sjunker kraftigt i Sverige. Ungefär en fjärdedel av svenskarna som spelar, spelar idag hos olicensierade spelbolag. Vi ser en utveckling på marknaden där omsättningen hos de licensierade bolagen faller samtidigt som den totala spelmarknaden ökar, vilket innebär en lägre grad av kanalisering som dessutom minskar. Incitamenten för att starta och bedriva olicensierat spel är omfattande givet de stränga restriktioner som pressar den legala spelmarknaden allt hårdare samt de låga trösklarna för att ta sig in på den svenska marknaden som olicensierad aktör. Lägg till det att en betydande del av Sveriges konsumenter är villiga att spela hos olicensierade aktörer. Att hitta till olicensierade onlinekasinon är enkelt, du behöver enbart göra en snabb sökning på Google. Väl inne på den olicensierade sajten återfinns ofta motsvarande spel från samma spelleverantörer som hos de licensierade bolagen och ofta även motsvarande betalmetoder såsom exempelvis Trustly och Visa.

För att sammanfatta kanaliseringen i Sverige baserat på rapporten från Copenhagen Economics inkluderas nedan en bild. Bilden visar den uppskattade kanaliseringen sett till respektive spelvertikal.

VERTICAL	OUR ESTIMATE	SGA'S ESTIMATE
Casino	72-78%	n.a
Sports betting	80-85%	n.a
Horse betting	98%	n.a
Lotteries	95%	n.a
Bingo	95%	n.a
Total	81-85%	85-87%*

En viktig aspekt kopplad till den minskade kanaliseringen som beskrivits ovan, är att det är enkelt att anta att de första att lämna licenssystemet är högvolymspelare vilka lockas av bonusar och hög vinståterbetalning och det är bland dem vi ofta hittar problemspelarna, vilka är i störst behov av det spelarskydd som licensierade operatörer erbjuder.

Det är uppenbart att det svenska licenssystemet är satt under enorm press, särskilt när det gäller onlinekasino, men även under vertikalen sportspel. Den minskade kanaliseringen riskerar att underminera hela den svenska spellagstiftningen och målet för spelområdet. Det är därför viktigt att inga ytterligare restriktioner införs för de licensierade bolagen. Det måste vara det allmännas högsta prioritet att förhindra svart spel på den svenska marknaden, framförallt för att skydda våra konsumenter.

Synpunkter och kommentarer på förslagen och materialet i promemorian

Regeringens förslag till förordning om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av covid-19 utgår från det felaktiga antagandet att utlandsbaserade onlinekasinon haft en starkt tillväxt mars 2020 i jämförelse med samma period föregående år. Det går alltså inte att dra slutsatsen, som regeringen gör, att konsumenter i högre utsträckning än tidigare söker sig till onlinekasinon i spåren av coronavirusets spridning.

Med anledning av den rådande situationen har branschen ändock, självmant, valt att ta ett större ansvar för att spelproblemen i samhället inte ska öka. Vi förstår att ökad social isolering och ekonomisk utsatthet faktiskt medför ett större ansvar, ett ansvar vi mer än gärna tar. Mot den

bakgrunden har branschen börjat självreglera sig genom att vidta åtgärder som stärker konsumentskyddet. Vi tänker då exempelvis på BOS riktlinjer som publicerades i slutet av mars där branschen nu uppmanas till återhållsamhet i marknadsföringen och att informera om möjligheten att stänga av sig från spel via Spelpaus.se. Vi seriösa aktörer har följaktligen visat att vi tar den uppkomna situationen på högsta allvar. Samtidigt måste regeringen ha respekt och förståelse för att det tar tid för branschen att anpassa sig till den situation Sverige och världen nu befinner sig i. LeoVegas, och många med oss, jobbar intensivt med samarbetspartners bland annat kopplat till marknadsföring för att göra nödvändiga justeringar mot bakgrund av de rådande omständigheterna.

Det är LeoVegas övertygelse att de tillfälliga begränsningarna som framgår i regeringens förslag till förordning underminerar den lagstiftning som infördes i Sverige den 1 januari 2019. Det är i sammanhanget även värt att nämna att det var Socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi som ansvarade för reformen. Samarbetet med oppositionen gav brett stöd i riksdagen för den nya regleringen. Den lagstiftning vi har ställer redan mycket höga krav på oss licensierade bolag ur ett spelansvarsperspektiv och några exempel på detta har angivits tidigare i denna skrivelse.

I egenskap av licensierad aktör måste LeoVegas iaktta den så kallade omsorgsplikten, vilken följer av spellagstiftningen. Omsorgsplikten innebär att vi som licenshavare alltid ska säkerställa att sociala och hälsomässiga hänsyn iakttas i vår verksamhet för att skydda våra spelare mot överdrivet spelande samt hjälpa dem att minska sitt spelande i de fall det finns anledning till det. Omsorgsplikten innebär att vi kontinuerligt följer våra spelares beteenden för att vid behov kunna ingripa och begränsa spelandet. Samtliga licenshavare måste vidare beskriva fullgörandet av omsorgsplikten i en handlingsplan vilken lämnats in till Spelinspektionen. Den omsorgsplikt som kommer med att bedriva licensierat spel på den svenska marknaden är en integrerad del av vår verksamhet och något vi arbetar med oavbrutet, oavsett om vi befinner oss i en pandemi eller inte.

Av omsorgsplikten följer alltså en skyldighet att skydda våra spelare och vid avvikande spelmönster är vi enligt lag skyldiga att vidta åtgärder. Det kan närmast jämföras med att vi riskklassificerar våra spelare, vilket är det enda rimliga eftersom alla personer och deras respektive beteenden skiljer sig. I regeringens promemoria refereras till särskilt riskfyllda spelformer och det påstås att onlinekasinon skulle vara ett sådant exempel. Socialförsäkringsministern har även i media uttalat sig om att de föreslagna åtgärderna syftar till att minska spel hos just onlinekasinon. Att prata om onlinekasinon som särskilt riskfyllt är felaktigt. Vi ser inte att det skulle finnas någon förhöjd risk i någon specifik spelvertikal eftersom det enligt omsorgsplikten följer en typ av individanpassad riskklassificering.

Att införa olika typer av begränsningar för olika typer av spelformer är inte rätt väg att gå. Att i rådande läge med en svikande kanalisering införa restriktioner särskilt kopplat till kasinospel online skulle vara förödande för kanaliseringen inom den spelform där den mest måste öka. Ändras produkten och tillgängligheten till det för konsumenterna mindre attraktiva, kommer konsumenterna istället i än högre utsträckning gå utanför licenssystemet. Väl där kommer de vara mycket svåra att vinna tillbaka.

Som angivits initialt i denna skrivelse finns inget bevis för att problemspelet ökat på grund av coronapandemin. Den samlade spelbranschen (privata som statliga) ser snarare att spelet totalt sett gått ner. LeoVegas ställer sig sålunda undrande till vad regeringen bygger sin tes på vilken presenteras i promemorian.

Utan att kunna påvisa ett ökat spelande bland svenska konsumenter, eller i övrigt påvisa goda skäl för det, är det anmärkningsvärt att regeringen nu föreslår att urholka den reglering, antagen på demokratisk väg, som redan tagits fram för att skydda konsumenterna i frågor kopplade till kasinospel online. Det finns en uppenbar risk att med nya restriktionerna skapas en miljö där det inte längre är fördelaktigt att ha en licens för spel, vilket skulle förta hela syftet med den svenska spellagstiftningen.

Som ovan presenterats går idag var fjärde spelad krona på onlinespel till spelbolag utan svensk licens. Det kan inte nog understrykas att det bakom varje krona av dessa, döljer sig en individ som inte kan luta sig tillbaka mot det svenska konsumentskyddet. Regeringens extraordinära åtgärder som de finner lämpliga under rådande omständigheter är tänkta att träffa det segment inom spel, kommersiellt onlinespel, som erfar absolut lägst kanaliseringsgrad men som enligt regeringen samtidigt är det område där det mest omfattande konsumentskyddet behövs. Regeringens ekvation går inte ihop och med de föreslagna restriktionerna har vi att förvänta oss en än lägre siffra avseende kanaliseringen framöver, med andra ord än fler individer vilka inte står skyddade under den svenska spelregleringen.

Att vid olika typer av svängningar i samhället sätta befintlig lagstiftning ur spel innebär en rättsosäkerhet och oförutsebarhet för de aktörer som verkar inom spelbranschen. Att det som en dag är verklighet inte nödvändigtvis är det nästa, skapar knappast goda förutsättningar för en hälsosam kontinuitet. För en sund och hållbar spelmarknad krävs långsiktiga beslut från riksdag och regering som gör det fördelaktigt för både spelare och speloperatörer att inte söka sig bortom ett licensierat system.

Med regeringens förslag inleds återigen en jakt på de operatörer som efterlever den svenska spelregleringen. Regeringens förslag saknar helt konkreta åtgärder för att komma åt olicensierade operatörer. Den nu föreslagna linjen spelar de olicensierade bolagen helt i händerna eftersom det är dit svenska spelare som nu spelar hos licensierade operatörer kommer att vända sig om de nya restriktionerna blir verklighet. Som ovan konstaterats har olicensierade bolag som inte betalar svensk spelskatt eller lägger resurser på åtgärder kopplade till spelarskydd, helt andra förutsättningar och möjligheter att locka till sig spelare, inte minst de med spelproblem, genom exempelvis bonuserbjudanden, en högre nivå av återbetalning och en för spelarna högre grad av anonymitet. Inte heller är de olicensierade aktörerna anslutna till Spelpaus.se som ger konsumenter möjligheten att med ett enkelt knapptryck stänga av sig från allt licensierat spel på den svenska marknaden. Sammanfattningsvis kan man säga att de föreslagna åtgärderna riskerar att sätta det så lovvärda spelarskyddet helt ur spel vilket måste vara helt motsatt till vad regeringen tänkt sig.

Det blir ytterligare ett hån mot de licensierade operatörerna som nu uppmanas vidta oproportionerliga åtgärder, operatörer som redan lyder under tillsyn av Spelinspektionen, när vi samtidigt vet att Spelinspektionen har verktyg att ta till för att motverka olicensierat spel men hittills valt att inte använda sig av dem. Varför är oklart. I sammanhanget är det även värt att nämna att det tog ungefär ett år för Spelinspektionen att utfärda ett förbud mot några av de spelbolag som tillhandahåller spel utan nödvändig licens till svenska konsumenter, och sedan ytterligare flera månader att polisanmäla dem. Inte vid något tillfälle sedan den svenska spellagens ikraftträdande 1 januari 2019, har Spelinspektionen valt att plocka fram de till buds stående verktyg som verkligen skulle kunna ha effekt: varningsmeddelande och betalningsblockering. Staten har genom spelregleringen givits verktyg för att göra

omregleringen framgångsrik och för att på sikt uppnå målet för spelområdet och vi är alla överens om att en viktig del i detta är att spelbolag utan licens stängs ute från marknaden.

Sedan spellagen trädde i kraft är det uppenbart att Spelinspektionen inte varit lika synlig i arbetet med att stänga ute spelföretag utan licens, som i tillsynen av bolag med licens. Vi ger medhåll till Stadskontorets konstaterande i sin senaste rapport⁷; prioriteras inte arbetet med den olovliga spelverksamheten försämras också möjligheterna att uppfylla målet för spelområdet. Minskar olovlig spelverksamhet skulle det också skapas bättre förutsättningar för striktare regler i frågor där det finns ett behov. Regeringens nya förslag blir dock helt tandlöst och snedvridet eftersom det bara är licensierade operatörer som drabbas i detta första skede, och det är uppenbart att det inte är hos de licensierade bolagen som problemet ligger när det kommer till spelarskydd.

Det är knappast någon nyhet vad följd effekterna blir i förbudstider, illegal verksamhet växer. Samtliga förslag från regeringens sida, tänkta att stärka konsumentskyddet, kommer istället driva spelare mot den svarta marknaden och vi får en helt omvänd effekt. Det borde vara i tider av kris som regeringen istället vill att spelare ska omfattas särskilt av det skydd som den svenska spelregleringen faktiskt ger hos licensierade operatörer och således vidta åtgärder som stärker kanaliseringen istället för det motsatta.

I tillägg till ovan får vi inte heller glömma bort de skatteintäkter som faktiskt kommer staten till godo från det licensierade spelet. Den svenska spelmarknaden erbjuder inte bara en trygghet för spelarna, den bidrar också årligen med miljardbelopp i välbehövliga skatteintäkter. Under 2019 inbetalades 3,6 miljarder kronor i spelskatt. Det motsvarar lön och lönebikostnader för 5 100 sjuksköterskor. Ytterligare restriktioner kommer få effekten lägre intäkter för spelbolag vilket genererar mindre pengar till statskassan. De arbetstillfällen som spelbranschen skapat i Sverige hotas nu även de att gå förlorade. Vi frågar oss om regeringen åtminstone har analyserat de eventuella finansiella följderna av ett fortsatt fallande licenssystem. Spelare vilka vänder sig till olicensierade bolag ska förvisso själva betala skatt på sina vinster. LeoVegas känner dock inte till något fall där en enskild konsument tagit upp spelvinster i sin deklaration. Oss veterligen har Skatteverket inte heller givits något uppdrag att prioritera åtgärder kopplade till att jaga enskilda individer för att betala skatt på sina spelvinster.

LeoVegas känner en oro över att förslaget är undermåligt underbyggt och snarare att se som ett populistiskt utspel i den politiska debatten avseende spel, än något som kommer hjälpa Sveriges konsumenter.

För att ändå säga någonting om förordningens mer precisa innehåll om att vid onlinespel införa en insättningsbegränsning på 5 000 kr i veckan. Som förslaget är utformat drar operatörer vilka tillhör samma koncern men som har flera spellicenser för sina respektive varumärken, en betydande fördel i jämförelse med operatörer som har flera varumärken under en och samma licens. Detta innebär en enorm snedvridning av konkurrensen och kan knappast vara det lagstiftaren tänkte sig när reglerna om synkronisering av spelkonton för flera varumärken under samma licens infördes.

Genom att olika licenshavare vilka ingår i samma koncern kan korshänvisa mellan deras olika varumärken som bedrivs under separata spellicenser, ges koncerner med flertalet licenser en fördel i jämförelse med de bolag som har flera varumärken under samma licens. Syftet med

---

⁷ Stadskontorets rapport *Utvärdering av omregleringen av spelmarknaden, Delrapport 3, Första året med den nya spelregleringen.*

reglerna om insättningsgränser, att ge spelaren en möjlighet att planera sitt spelande, måste delvis anses gå förlorat genom att inte tvinga koncerner med helägda dotterbolag vilka innehar flertalet licenser att synkronisera gränserna, liksom andra gränser kopplat till spelansvar.

Till ovan kontext måste LeoVegas inkludera en kommentar kopplat till Socialministerns utspel i media om en eventuell synkronisering av insättningsgränser för samtliga licensierade spelbolag. En sådan åtgärd skulle vara förödande för de licensierade operatörerna på den svenska marknaden och LeoVegas hänvisar till ovan skrivningar om att inga åtgärder som riskerar kanaliseringen kan implementeras då målet med spelregleringen följaktligen omöjligtvis skulle gå att uppfylla.

Inom många andra områden hade det ansetts absurt om staten gick in och inskränkte såväl näringsfriheten som den personliga friheten. Ett exempel är att motbok skulle införas för att minska alkoholkonsumtionen. Regeringens förslag är vidare högst ogenomtänkt mot den bakgrund att alla konsumenter har skilda ekonomiska förutsättningar, något som diskuterats tidigare i denna skrivelse. Det som är en lämplig gräns för spelande för en konsument är inte nödvändigtvis densamma för en annan. Ett starkt konsumentskydd borde istället böttna i individens förutsättningar.

Hos licensierade operatörer som erbjuder onlinespel finns redan idag en rad verktyg för att sätta gränser för sitt spelande. I tillägg har de licensierade aktörerna att uppfylla omsorgsplikten och vidta åtgärder när det finns anledning till det. Hos licensierade onlinekasinon måste spelare ange en insättningsgräns per dag, vecka och månad. Spelaren bestämmer själv, inom gränserna, hur mycket han eller hon sätter in på sitt spelkonto. På så vis minskar spelaren risken för att spela för mer än vad som var tänkt från början. Att införa ytterligare begränsningar kopplade till just bruttoomsättningar är vidare en trubbig åtgärd eftersom det viktiga snarare borde vara hur mycket en konsument har råd att förlora.

Vi ser ofta ett beteendemönster hos våra spelare att de efter insättning också frekvent tar ut pengar, inte minst vid vinst. Säg att en spelare är i en vinnande position. Med den föreslagna insättningsbegränsningen kommer spelaren hindras från att spela vidare efter att taket om 5 000 kr slagits i, även om de ekonomiska förutsättningarna finns där. Ett bättre alternativ skulle isåfall vara att använda sig av nettoinsättningar istället för regeringens nuvarande förslag om bruttoomsättningar. Under alla omständigheter måste spelaren själv även fortsatt, precis som enligt dagens lagstiftning, ges möjlighet att kunna höja sin insättningsgräns. Jämväl till ett belopp över 5 000 kr.

Det regeringen försöker åstadkomma, för det fall ytterligare begränsningar över huvud taget skulle införas vilket LeoVegas starkt motsätter sig, skulle även bättre kunna uppnås med exempelvis en förlustbegränsning motsvarande den för värdeautomater. En sådan lösning, att lika typer av begränsningar gäller för olika typer av spel, skulle vara mer balanserad från ett konkurrenshänseende. Mot bakgrund av konkurrensneutraliteten är det även viktigt att nya, motsvarande regler till de av regeringen föreslagna för det fall de antas, också införs på de statligt ägda landbaserade kasinona. Att värna om konsumenterna kan inte begränsas till onlinekasinon. Enligt LeoVegas är besökare på fysiska kasinon minst lika skyddsvärda.

Vad gäller tidsgräns för inloggning har licensierade aktörer redan idag lagstiftning att förhålla sig till. Alla spelare som spelar på licensierade onlinekasinon har möjlighet att sätta gränser för inloggningstid. Den tiden gäller för samtliga spelkonton en spelare har hos en och samma licenshavare. I regeringens förslag träffas bara onlinekasinon (och värdeautomater) men inte

annat typ av spel, varken online eller fysiskt. Att införa speciallagstiftning på ett specifikt och utvalt område utan att förstå kunna påvisa effekterna av just denna spelforms skadlighet, blir en snedvridning av marknaden och snarare ett svepskäl för att ytterligare tillgripa åtgärder vilka drabbar privata aktörer i större utsträckning av statsägda. Konsumentskyddet borde vara eftersträvansvärt på hela spelområdet och inte bara utvalda delar. Har man nu öppnat upp för en konkurrensutsatt spelmarknad måste villkoren vara desamma för alla aktörer.

LeoVegas önskar vidare framhålla att även om insättningsgräns respektive tidsgräns som teknisk lösning finns implementerat hos licensierade aktörer idag, är de inte skapade mot bakgrund av regeringens nya förslag.

Insättningsgräns är redan under befintlig lagstiftning obligatoriskt och sätts av respektive spelare vilken också har möjlighet att sänka (och under vissa förutsättningar höja) denna gräns. När det kommer till gräns för inloggningstid är det upp till respektive spelare att sätta gränsen. Även denna gräns kan alltid sänkas och under vissa förutsättningar även höjas. Vid höjning aktualiseras en så kallad *cool off period* på 72 timmar. Regeringen föreslår nu att en förlängd gräns ska börja gälla först från och med nästa månadsskifte, dock tidigast efter 72 timmar. Aktörer på den svenska marknaden har alltså inte de tekniska förutsättningarna på plats idag som krävs för att uppfylla den nya förordningen.

Regeringen skriver i promemorian att de föreslagna åtgärderna innebär ”justeringar av redan befintliga system” vilket är långt ifrån sanningen. Licensierade aktörer, vilka redan uppfyller spelregleringens hårda krav på ett högt konsumentskydd, kommer att på extremt kort tid behöva genomföra en rad utvecklingsåtgärder, ändring och justering av befintliga system. Regeringen ställer oproportionerligt höga krav på privata aktörer som ansvarsfullt utvecklat sina system på ett sätt som uppfyller de krav som iallafall fram till nu följt av den svenska spelregleringen.

Slutligen vill LeoVegas ifrågasätta den föreslagna förordningens förenlighet med EU-rätten. För det fall Finansdepartementet, mot bättre vetande, beslutar sig för att gå vidare med förordningen förutsätter LeoVegas att en korrekt notifiering sker till Kommissionen.

Avslutande kommentarer

Som framgått i denna skrivelse är LeoVegas djupt oroade över att regeringen nu föreslår åtgärder vilka kommer leda till effekter som inte är avsiktliga. Följder som drastiskt ytterligare försämrar målet med spellagstiftningen och skyddet för spelarna. LeoVegas vill avslutningsvis upprepa våra sammanfattande farhågor.

- i. Omregleringen av spelmarknaden har lett till ökad statlig kontroll. Samtidigt är det fortfarande enkelt att spela hos olicensierade aktörer. Det finns en avvägning mellan reglering och kanalisering.
- ii. Vi ser inte ett ändrat riskbeteende eller ökat problemspelande i Sverige. Andelen svenskar som spelar minskar. Däremot ser vi att spelandet på den svarta marknaden ökar.
- iii. LeoVegas och branschen upplever ett tapp av marknadsandelar till olicensierade aktörer.

- iv. Den viktigaste måttstocken för en effektiv kontroll av spelmarknaden är kanaliseringen. Kanaliseringen sjunker vilket underminerar hela den svenska spellagstiftningen och målet för spelområdet.
- v. Licensierade spelbolag är utsatta för oerhörd tuff konkurrens från olicensierade aktörer.
- vi. Incitamenten att bedriva olicensierat spel är betydande givet de restriktioner som pressar den legala spelmarknaden.
- vii. Branschen har redan vidtagit åtgärder i spåren av coronapandemins spridning. För en sund spelmarknad krävs långsiktiga beslut för att inte speloperatörer och spelare ska söka sig bort från licenssystemet.
- viii. Prioriteras inte arbetet med att stänga ute olicensierade aktörer försämras möjligheterna ytterligare att uppnå målet med spellagstiftningen och inte heller skapas förutsättningarna för att utreda behovet av eventuella förändringar av lagstiftningen.
- ix. Mindre pengar kommer genereras till statskassan i ett läge där varje krona räknas.
- x. Licensierade aktörer måste uppfylla den stränga omsorgsplikten. Med anledning av omsorgsplikten finns heller ingen förhöjd risk för onlinekasino specifikt. Ett starkt konsumentskydd måste botten i individens förutsättningar, vilket det gör idag mot bakgrund av omsorgsplikten. Regeringens förslag sätter konsumentskyddet ur spel.
- xi. På en konkurrensutsatt spelmarknad måste villkoren vara desamma eller liknande för alla aktörer. Ett högt konsumentskydd måste vidare vara eftersträvänsvärt på hela spelområdet, inte enbart på av regeringen utvalda delar.
- xii. De av regeringen föreslagna åtgärderna innebär stora tekniska utmaningar för de licensierade operatörerna.

Vid frågor eller kommentarer ombeds Finansdepartementet kontakta undertecknad.

Amanda Strehlenert Dahlbeck
amanda.strehlenert@leovegasgroup.com
076 321 55 29